

Cuiavian University in Wloclawek

Scientific and pedagogic internship

**OPTIMIZATION OF THE TRAINING PROCESS
OF FUTURE SPECIALISTS IN PHYSICAL
CULTURE AND SPORTS**

February 15 – March 26, 2021

**Wloclawek,
Republic of Poland
2021**

Scientific and pedagogic internship «Optimization of the training process of future specialists in physical culture and sports» : Internship proceedings, February 15 – March 26, 2021. Wloclawek, Republic of Poland : “Baltija Publishing”, 2021. 68 pages.

HEAD OF THE ORGANISING COMMITTEE:

dr **Marek Zieliński**, Dean of the Health Sciences Department of Cuiavian University in Wloclawek.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ВІЛЬНОГО ЧАСУ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ФОРМ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ

Мандюк А. Б.

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри теорії та методики фізичної культури
Львівський державний університет імені І. Боберського
м. Львів, Україна*

Сьогодні значення рухової активності у формуванні організму дітей різних вікових категорій, є об'єктом вивчення багатьох наукових досліджень у всьому світі [6, 8]. Доведено, що добові потреби дітей різного віку в локомоціях забезпечується сукупністю організованих і неорганізованих форм рухової активності [7].

Водночас, фахівці наголошують на переважанні пасивних форм проведення вільного часу дітьми шкільного віку, що призводить до зниження загального обсягу рухової активності [1, 2].

Не зважаючи на це, слід констатувати відсутність системної державної політики з уніфікованими підходами до впровадження різних форм рухової активності в культуру вільного часу дітей шкільного віку.

Власними емпіричними дослідженнями встановлено, що найпопулярнішими видами діяльності, до яких у вільний час залучаються учні віком 12 – 14 років, є використання мережі інтернет (71,5 %), проведення часу з друзями (66,2 %) та прослуховування музики (64,9 %). У віці 15 – 17 років аналогічні показники є такими: використання мережі інтернет – 71,7 %, прослуховування музики – 69,9 %, проведення часу з друзями – 69,8 %.

Майже третина учнів віком 12 – 14 років систематично не здійснює рухової активності у вільний час. Дещо більше ніж

третина учнів 10 – 11 класів (35,6 %) не залучаються до різних форм рухової активності після навчального дня. Серед дівчат цей показник досягає рівня 40,8 %, тоді як серед хлопців становить 30 % [3]

Установлено, що систематично інформацію про рухову активність отримують 44,5 % учнів загальноосвітніх шкіл віком 12 – 14 років. Узагалі не отримують такої інформації 11 % учнів. У старшому шкільному віці кількість учнів, які систематично отримують інформацію про рухову активність становить 38,3 %. Не отримують інформацію про рухову активність 11,6 % учнів цього віку [4].

Основними джерелами інформації про рухову активність серед учнів загальноосвітніх шкіл віком 12 – 14 років є інтернет (63,3 %), спілкування з друзями й однолітками (56,5 %) та спілкування з батьками (37,5 %). Серед учнів загальноосвітніх шкіл віком 15 – 17 років основними джерелами інформації про рухову активність залишаються інтернет (67,7 %) і спілкування з друзями чи однолітками (55,1 %). До «трійки» найпопулярніших джерел інформації серед учнів цієї вікової групи належить також учитель фізичної культури (32,2 %).

Інтернет вважають найзручнішим джерелом отримання інформації 93,3 % учнів віком 12 – 14 років та 93,1 % учнів віком 15 – 17 років.

За результатами власних емпіричних досліджень та з урахуванням цілей і завдань сформульованих у низці спеціальних нормативно-правових та законодавчих актів України розроблено *«Концепцію формування культури вільного часу дітей шкільного віку з використанням різних форм рухової активності»*. Розробка та формулювання положень концепції базувалися на таких теоретико – методологічних основах: нормативно-правові та законодавчі акти України; базові положення теорії та методики фізичного виховання; теоретико-методичні основи вільного часу та дозвілля; теоретико-методичні основи рухової активності.

В основі побудови концепції також лежали існуючі принципи дозвілєвої діяльності. Зокрема враховано принципи *інтересу; системності; добровільності, доступності та спільності діяльності* [5].

Визначено такі напрями реалізації запропонованої концепції:

1) Систематичний моніторинг особливостей вільного часу різних груп населення України.

2) Забезпечення наукового супроводу використання різних форм рухової активності у період вільного часу.

3) Систематичний моніторинг обсягу рухової активності дітей різних вікових категорій

4) Розвиток фізкультурно – спортивної інфраструктури для реалізації різних форм рухової активності у вільний час

5) Формування інформаційного середовища дітей на основах здорового способу життя

Очікувані результати

Реалізація Концепції дозволить:

✓ підвищити ефективність державної політики у формуванні раціональної культури вільного часу дітей шкільного віку;

✓ оптимізувати витрати коштів державного бюджету на розвиток форм та видів рухової активності, які є найпопулярнішими серед дітей шкільного;

✓ систематично отримувати об'єктивні емпіричні дані щодо рівня рухової активності дітей шкільного віку;

✓ оптимізувати розвиток фізкультурно – спортивної інфраструктури, яка забезпечує реалізацію різних форм рухової активності дітей шкільного віку у вільний час;

✓ сприяти формуванню інформаційного середовища дітей шкільного віку на засадах здорового способу життя;

✓ підвищити кількість дітей шкільного віку, залучених до регулярних занять руховою активністю;

✓ підвищити кількість дітей шкільного віку рівень рухової активності яких відповідає існуючим нормам

✓ покращити показники здоров'я дітей шкільного віку.

Перелік структур, відповідальних за реалізацію напрямів Концепції, представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Структури відповідальні за реалізацію Концепції

Напрями реалізації	Відповідальні структури
<i>Систематичний моніторинг особливостей вільного часу різних груп населення України</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Департамент при Державній службі статистики • МОН України • Профільні ЗВО
<i>Забезпечення наукового супроводу використання різних форм рухової активності у період вільного часу</i>	<ul style="list-style-type: none"> • МОН України • Профільні ЗВО
<i>Систематичний моніторинг обсягу рухової активності дітей різних вікових категорій</i>	<ul style="list-style-type: none"> • МОН України • Профільні ЗВО • Середні загальноосвітні школи
<i>Розвиток фізкультурно – спортивної інфраструктури для реалізації різних форм рухової активності у вільний час</i>	<ul style="list-style-type: none"> • МОН України • Профільні ЗВО • Мін. Молоді та спорту
<i>Формування інформаційного середовища дітей на основах здорового способу життя</i>	<ul style="list-style-type: none"> • МОН України • Профільні ЗВО • Середні загальноосвітні школи • Мін. Молоді та спорту

Література:

1. Боднар І. Місце рухової активності у дозвіллі учнів середнього шкільного віку / І. Боднар // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2013. – № 2. – С. 257–264.

2. Мандюк А. Особливості рухової активності учнів загальноосвітніх шкіл віком 15–17 років у вільний час / А. Мандюк // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2017. – № 2. – С. 53–57.

3. Мандюк А. Рухова активність в інформаційному середовищі учнів старшого шкільного віку / Андрій Мандюк, Марта Ярошик, Ольга Римар // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2017. – № 4(40). – С. 60–67.

4. Петрова І. Індустрія дозвілля у контексті сучасних культурних трансформацій / Ірина Петрова // Вісник національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2014. – № 1. – С. 28–34.

5. Рапацька І. Б. Фізичне виховання в структурі організації позашкільної діяльності учнів підліткового віку / І. Рапацька // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – 2018. – № 3К (97). – С. 469–472.

6. Ericsson I. Motor skills and school performance in children with daily physical education in school a 9-year intervention study / Ingegerd Ericsson, Martin K. Karlsson // Scandinavian journal of medicine & science in sports. – 2014. – Vol. 24(2). – P. 273–278.

7. Ericsson I. Physical activity and school performance: a survey among students not qualified for upper secondary school / Ingegerd Ericsson, Cederberg Margareta // Physical Education and Sport Pedagogy. – 2015. – Vol. 20(1). – P. 45–66.

8. Zembura P. Results from Poland's 2016 report card on physical activity for children and youth / Pawel Zembura, Aleksandra Goldys, Hanna Nalecz // Journal of Physical Activity and Health. – 2016. – Vol. 13, suppl. 2. – P. 237–241.

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТА ФІЗІОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ЗАСОБАМИ ІНКЛЮЗИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Омельяненко Г. А.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії
та методики фізичної культури і спорту
Запорізький національний університет*

Соколова О. В.

*кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри теорії
та методики фізичної культури і спорту
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Основною проблемою людини з обмеженими можливостями у сучасному суспільстві є її виокремлення до окремої соціальної групи, що призводить до соціальної бездіяльності, відчуження чи навіть деградації. На нашу думку, щоб уникнути цього, необхідно створювати умови для соціально-психологічної адаптації. Соціально-психологічна адаптація студентської молоді – це процес або результат активного пристосування студента до умов функціонування вищого закладу освіти за допомогою різних заходів. Соціально-психологічна адаптація здійснюється системно, за допомогою впливу всіх структур ЗВО у процесі навчання, виховання та в позанавчальний час [2].

Світова практика організації навчання у вищій школі свідчить, що значна увага приділяється навчанню студентів з обмеженими можливостями. Проте недостатньо розглянутий аспект їхньої соціально-психологічної та фізіологічної

адаптації, зокрема, шляхом впровадження інноваційних технологій інклюзивного фізичного виховання [3, 5].

Досягненню зазначеної мети сприяло залучення до інклюзивного навчального середовища студентів факультету фізичного виховання з метою формування їх готовності до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти.

Мета дослідження: підвищення рівня соціально-психологічної та фізіологічної адаптації студентів з обмеженими можливостями засобами інклюзивного фізичного виховання (на базі оздоровчих видів гімнастики, фітнес-йоги, аеро-йоги, будокону, гімнастики Ушу, тайцзицюань).

Завдання дослідження:

Виявлення рівня соціально-психологічної та фізіологічної адаптації студентів з обмеженими можливостями.

Розробка та впровадження засобів, форм і методів інклюзивного фізичного виховання, а також діагностики рівня соціально-психологічної та фізіологічної адаптації студентів з особливими потребами.

Підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти шляхом розробки і включення до робочих навчальних програм змістових модулів, спрямованих на формування їх інклюзивної компетентності з таких дисциплін, як: «Інноваційні технології фізичного виховання», «Адаптивне фізичне виховання», «Інклюзивне фізичне виховання», «Особливості інтегративного фізичного виховання в навчальних закладах різного типу».

Досягненню зазначеної мети та вирішенню поставлених завдань сприяло залучення до інклюзивного навчального середовища студентів факультету фізичного виховання з метою формування їх готовності до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти.

Для вирішення поставлених завдань, ми використовували наступні методи:

Аналіз літературних джерел за темою дослідження (визначення показників соціально-психологічної та фізіологічної адаптації студентів з обмеженими можливостями; вивчення досвіду розвинених країн з теми дослідження; дослідження особливостей організації інклюзивного фізичного виховання).

Методика дослідження соціально-психологічної адаптації К. Роджерса – Р. Даймонда. Оцінка соціально-психологічної адаптації студентів з обмеженими можливостями здійснюватиметься за інтегральними показниками методики К. Роджерса – Р. Даймонда [4].

Метод визначення рівня адаптаційного потенціалу за Р.М. Баєвським [1]:

1. Задовільна адаптація (АП менше 2,1 а.о.);
2. Напруженість механізмів адаптації (АП від 2,11 до 3,2 а.о.);
3. Незадовільна адаптація (АП від 3,21 до 4,3 а.о.);
4. Зрив адаптації (АП Б понад 4,3 а.о.).

Методи математичної статистики: метод середніх величин, вибірковий метод, кореляційний аналіз.

Методи оцінки готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти.

Оцінка готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти здійснювалась за такими ключовими компонентами: мотиваційним (МК), який характеризується особистісною зацікавленістю, налаштованістю та сукупністю мотивів (соціальних, пізнавальних, професійних) на здійснення певної професійної діяльності в умовах включення молоді з особливими потребами в середовище здорових однолітків; когнітивним (КК), який визначається як здатність здійснювати професійні функції на основі системи знань про інклюзивне навчання і власну роль у його здійсненні, досвід пізнавальної діяльності та використання отриманої інформації

у вирішенні завдань інклюзивного навчання; операційним (ОК), який представляє засвоєні способи і досвід виконання професійних завдань в умовах інклюзивного навчання, здатність до науково-дослідної діяльності та професійного зростання; рефлексивним (РК), що включає здатність до аналізу і свідомого контролю за результатами власної діяльності, пов'язаної з інклюзивним навчанням.

Визначено наступні показники рівнів сформованості компонентів та комплексного показника готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти визначались: низький (від 0 до 0,25 в.о.), середній (від 0,26 до 0,50 в.о.), достатній (від 0,51 до 0,75 в.о.) та високий (від 0,76 до 1 в.о.).

Комплексний показник готовності (Γ_{10}) майбутніх фахівців з фізичного виховання до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти визначався як середнє арифметичне показників компонентів.

Результати дослідження.

В дослідженні брали участь 18 студентів Запорізького національного університету з особливими потребами та 21 студент факультету фізичного виховання, здоров'я та туризму.

На контрольному етапі дослідження виявлено покращення рівня соціально-психологічної та фізіологічної адаптації студентів з обмеженими можливостями.

Так, на початку дослідження показник соціально-психологічної адаптації на низькому рівні виявлено у 66,67% досліджуваних, рівень норми – у 33,33%. Наприкінці дослідження зазначений показник був наступним: рівень норми спостерігався у 88,89%, на низькому рівні зафіксовано лише 11,11% досліджуваних.

Показник самоприйняття на початку дослідження констатовано на рівні нижчому за норму у 50,00%, рівень норми у 27,78% і лише 22,22% досліджуваних мали рівень вищий за норму. На контрольному етапі дослідження

спостерігались наступні зміни: рівень вищий за норму мали 33,33% досліджуваних, рівень норми – 55,56%, і значно зменшилась кількість респондентів на рівні нижче за норму – до 11,11%.

Показник прийняття інших як один з компонентів соціально-психологічної адаптації. На рівні нижчому за норму прийняття інших було 16,67% обстежених, на рівні норми – 61,110%, а вищому за норму – 22,22%. Наприкінці дослідження спостерігались наступні зміни: рівень вищий за норму мали 44,44% досліджуваних, рівень норми – 55,56%, з рівнем нижче за норму респондентів не виявлено.

Показник емоційного комфорту на початку дослідження був таким: рівень нижчий за норму властивий 44,44% досліджуваних, на рівні норми спостерігалось 44,44% і лише 11,11% відповідало рівню вищому за норму. Наприкінці дослідження з'ясовано, що рівень нижчий за норму зменшився до 11,11% досліджуваних, на рівні норми спостерігалось 61,11% і відповідало рівню вищому за норму 27,78% респондентів.

Середні показники адаптаційного потенціалу у студентів з особливими потребами на початку дослідження склали $2,02 \pm 0,11$ а.о., а на контрольному етапі $1,62 \pm 0,09$ а.о. Виявлено достовірні відмінності ($t=2,74$; $P<0,01$).

Виявлено середній позитивний рівень кореляційного взаємозв'язку між показниками фізіологічної та соціально-психологічної адаптації студентів з обмеженими можливостями ($r=0,62$).

Зафіксовано покращення рівня комплексного показника готовності (Γ_{10}) майбутніх фахівців з фізичного виховання до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти (рис. 1).

Отже, за результатами дослідження доведено позитивний вплив впровадження інклюзивного навчального середовища у практику фізичного виховання студентів з особливими потребами (підвищення рівня показників соціально-психологічної адаптації та адаптаційного потенціалу) та

зафіксовано покращення рівня готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти.

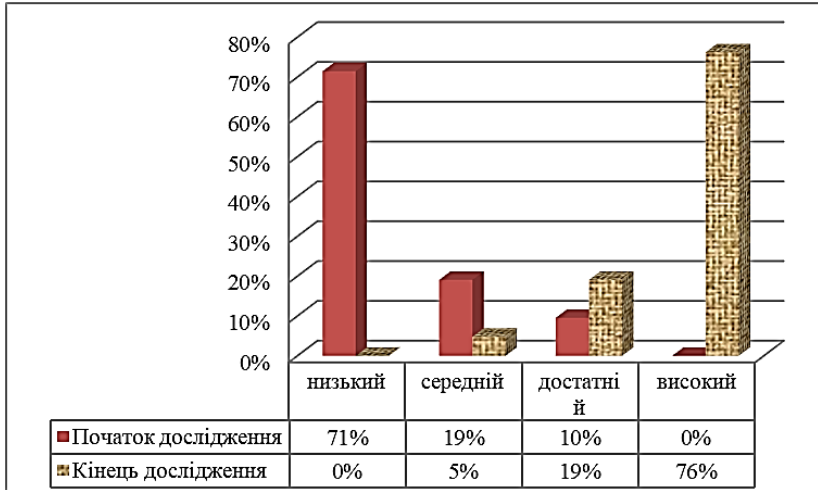

Рис. 1. Динаміка розподілу студентів за рівнем комплексного показника готовності (G_{10}) майбутніх фахівців з фізичного виховання до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти

Література:

1. Баевский Р. М. Прогнозирование состояний на грани нормы и патологии. Москва : Медицина, 1979. 294 с.
2. Бохонкова Ю. О. Особистісні чинники соціально-психологічної адаптації першокурсників до умов вищих навчальних закладів : дис... канд. психол. наук: 19.00.05. Ін-т психології ім. Г.С.Костюка АПН України. Київ, 2005.
3. Захарчук М. Є. Становлення та розвиток інклюзивної освіти у США : монографія. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2014. 195 с.

4. Налчаджян А. А. Психологическая адаптация: механизмы и стратегии / А. А. Налчаджян. 2 е изд., перераб. и доп. Мјсrdf : Эксмо, 2010. 368 с.

5. R. K, Aping Wang, Lang Chen, Bo Zhao, Yan Xu (2006) First-year Students' Psychological and Behavior Adaptation to College: The Role of Coping Strategies and Social Support US-China Educaition Review. May 2006, Volume 3, No. 5 (Serial No.18)

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОГО СЕРЕДОВИЩА ЗЗСО

Рибалко П. Ф.

*доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики фізичної культури
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
м. Суми, Україна*

Глобалізаційні та інтеграційні процеси в Українському суспільстві, динамічний розвиток технологій, визнання світовою спільнотою проблеми збереження фізичного і психологічного здоров'я як головного показника соціально-економічної зрілості членів суспільства, культури й успішності держави зумовлюють особливе ставлення до здоров'я як провідного у системі показників її розвитку та гарантії якості життя кожного громадянина [1].

Фізичне виховання молодого покоління має відбуватися не стихійно, а цілеспрямовано у спеціально створеному для цього фізкультурно-оздоровчому середовищі, провідна мета організації якого полягає у формуванні, збереженні і

поліпшенні стану фізичного, духовного, психологічного і соціального здоров'я всіх учасників освітнього процесу [3].

Провідна роль у закладенні підвалин збереження здоров'я молоді належить не лише сім'ї, а й школі, де фізична культура як шкільний предмет покликана сформувати засади здорового способу життя. При цьому заклад загальної середньої освіти позиціонується як осередок, в якому створені необхідні умови для формування, збереження і зміцнення фізичного, духовного, психологічного і соціального здоров'я всіх учасників освітнього процесу, а вчитель фізичної культури водночас має виступати і ініціатором створення такого осередку, і рушієм позитивних змін у діяльності закладу освіти в бік здоров'яформування й здоров'язбереження молоді на засадах гуманістичної педагогіки та основних принципів функціонування Нової української школи, де на перший план виносяться не тільки цінність дитинства, радість пізнання, розвиток особистості, а і її здоров'я та безпека [4].

Саме тому професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури сьогодні має бути зорієнтована не лише на здатність проводити уроки фізичної культури, а й на готовність організувати таке середовище закладу загальної середньої освіти, де б з урахуванням ідей НУШ його діяльність орієнтувалася на здоров'язбереження, забезпечувалися умови для популяризації цінностей здорового способу життя, формувалася в учнів компетентність «бути здоровим».

Водночас проведений аналіз наявного теоретичного й практичного досвіду професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури засвідчив відсутність системних напрацювань щодо професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища закладу загальної середньої освіти, що підтверджується низкою наявних суперечностей між:

– зростаючими на рівні держави потребами здоров'язбереження молоді та обмеженістю уявлень про

шляхи вирішення цієї проблеми на рівні закладів загальної середньої освіти;

- запитом українського суспільства на організацію фізкультурно-оздоровчого середовища в кожній освітній установі та обмеженістю уявлень про його організацію, зокрема, вчителем фізичної культури на рівні закладу загальної середньої освіти;

- необхідністю підготовки вчителів фізичної культури, здатних до організації фізкультурно-оздоровчого середовища закладу загальної середньої освіти, та відсутністю системи відповідної професійної підготовки учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища закладу загальної середньої освіти, недостатньою розробленістю теоретичних і практичних засад такої підготовки [2, 3].

Теоретичний концепт визначає систему ідей, вихідних категорій, основних понять, без яких ускладнене розуміння сутності проблеми професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища ЗЗСО і містить наступні положення:

- фізкультурно-оздоровче середовище ЗЗСО – це педагогічно вивірене і доцільно організоване освітнє середовище, в якому створені необхідні умови для збереження й зміцнення фізичного, духовного, психічного і соціального здоров'я всіх учасників освітнього процесу і яке має на меті виховання на принципах НУШ фізично здорової та морально досконалої молоді, спроможної активно реалізувати себе у дорослому житті в інтересах своєї особистості, сім'ї, держави та суспільства.

Практичний концепт описує систему дій, які забезпечують практичне розв'язання поставленої проблеми, і характеризується наступними положеннями:

- професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища ЗЗСО має бути реалізована через педагогічну

систему, результатом якої є готовність до організації фізкультурно-оздоровчого середовища ЗЗСО й ефективність якої визначається якісними змінами за кожним із показників означеної готовності, спиратися на власний освітній і спортивний досвід, здатність до самоосвітньої діяльності, критичне ставлення до інновац;

– професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища ЗЗСО має передбачати дотримання педагогічних умов: модернізація змісту професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури через висвітлення сутності феномена ФОС ЗЗСО, здоров'язбережувальних та здоров'яформувальних технологій; створення інформаційно-освітнього середовища ЗВО як базису для формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації ФОС ЗЗСО; використання;

– у спортивній підготовці – інноваційних видів рухової активності [2],

– у валеологічній підготовці – інформаційних технологій і засобів [5],

– у психолого-педагогічній підготовці – практичних тренінгів і майстер -класів з урахуванням здоров'язбережувальних практик на засадах НУШ [4].

Описана концепція дослідження була реалізована на теоретичному та практичному рівні, що дало змогу увиразнити теоретичні й практичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації ФОС ЗЗСО.

Теоретично обґрунтовано педагогічну систему професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища закладу загальної середньої освіти.

Педагогічна система визначена як відкрита упорядкована за певними ознаками множина взаємно пов'язаних структурних компонентів, підсистем, яка передбачає

результатом готовність майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища закладу загальної середньої освіти, ґрунтується на взаємних зв'язках різних наукових підходів.

Література:

1. Ажиппо О. Ю. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах (теоретичний і методичний аспекти). Харків : Цифрова друкарня № 1, 2012. 423 с.

2. Балашов Д. І., Шищенко І. В. Експериментальна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до інноваційної професійної діяльності: аналіз результатів методами математичної статистики. *Фізико-математична освіта*. 2017. № 3. Ч. 2. С. 12 – 20.

3. Рибалко П. Ф. Особливості розвитку, формування і збереження здоров'я молоді в сучасних умовах. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт*. Чернігів : ЧДПУ, 2011. Вип. 91. Т.1 С. 392-394.

4. Рибалко П. Ф. Трансформація освітнього простору в Україні в напрямку організації фізкультурно-оздоровчого середовища закладів загальної середньої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2019. № 19.

5. Сущенко А. В. Інформаційно-комунікаційні технології і засоби навчання в професійній підготовці майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту. *Вісник Запорізького нац. ун-ту. Серія : Фізичне виховання та спорт : [зб. наук. пр.]*. Запоріжжя, 2012. № 1 (7). С. 104–111.

ЗАСТОСУВАННЯ АНАЕРОБНИХ ВПРАВ У КОМПЛЕКСНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЙНІЙ ПРОГРАМІ СТУДЕНТОК-ФУТБОЛІСТОК

Рибчич І. Є.

*кандидат наук з державного управління,
старший викладач кафедри спортивної медицини,
здоров'я людини
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського
м. Львів, Україна*

Спортивна ерготерапія, як спортивно-реабілітаційний комплекс заходів у осіб із порушенням психо-емоціональних або фізичних функцій організму, спрямована на відновлення повсякденної діяльності людини з урахуванням наявних фізичних обмежень із метою досягнення певних спортивних результатів, в Україні не виокремлена із загальної фізичної терапії.

На даний період часу у фахівців з фізичної терапії та ерготерапії в Україні вкрай рідкісним є поєднання знань та навичок реабілітаційних процесів фізичної терапії з можливістю їхнього застосування у спортивно-реабілітаційній практиці.

За даними досліджень [2, 3] така проблема, в першу чергу, постає перед тренерами, метою яких, з одного боку, є сприяти досягненню високих спортивних результатів спортсменів, а з іншого – зберігати та покращувати функціональний стан їхнього організму без надмірної мобілізації резервних можливостей.

У цьому контексті актуальними стають дослідження, спрямовані на визначення фізичного стану (еквівалентом якого є фізичне здоров'я) спортсменів.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність програми фізичної

реабілітації студенток-футболісток із застосуванням вправ анаеробного характеру.

Фізична терапія у студенток-спортсменок повинна носити комплексний характер, враховуючи вид спорту, функціональні можливості організму, швидкість відновлювальних процесів тощо.

Обсяг тренувального навантаження, на думку більшості фахівців, регулюється за рахунок збільшення в тренувальному процесі частки фізичних вправ з великою амплітудою виконання, а також застосування складних рухів, що вимагають прояву значних силових зусиль [1]. Інтенсивність тренувального навантаження на таких заняттях регулюється темпом виконання вправ, що має цілеспрямований вплив на організм спортсменок та носить специфічний для футбольної спеціалізації характер.

У нашій реабілітаційній програмі було використано різні види жонглювання медицинболами. Цей вид підготовки було використано у 50-ті роки минулого сторіччя у підготовчому періоді річного тренувального циклу боксерів. Для підготовки футболістів використання медицинболів є новим.

Комплекс вправ реабілітаційної програми включав:

1. Ортодинамічне навантаження з використанням медицинболів (3 хв.);
2. Попарне жонглювання м'ячем 2 хв. (для профілактики травматизму використовували фіксацію за допомогою тейпування колінного та гомілковостопного суглобів);
3. Попарне вистрибування на сходинку 1 хв.

У розробленому нами комплексі у 2-х перших вправах тренувальний вплив мала вага медицинболу, яку підбирали з врахуванням індивідуальних особливостей кожної спортсменки та рівня її тренуваності, а в третій вправі тренувальний ефект досягався завдяки амплітуді рухів.

У занятті футболістки виконували 3 підходи по 3 вправи. Проте, використовуючи такі навантаження щоденно, було зауважено, що жодна зі спортсменок не витримала

3-х разового повторення циклу вправ. Тому ми застосовували цей комплекс вправ з інтервалом через 48 год. без використання рухової активності між тренуваннями для забезпечення повного відновлення організму.

Весь тренувальний комплекс, враховуючи дні відпочинку, складав 20 днів.

У тренувальному процесі використовували медичні боги вагою від 1 кг до 5 кг та сходинки висотою від 35 до 55 см. Оскільки спортсменки на 3-4 занятті вже адаптувалися до навантажень і динаміка пульсу не сягала вище 160 уд/хв, починаючи з 5-го заняття нами було використані важчі медичні боги та збільшено висоту сходинки.

Комплексне використання в процесі тренувань вправ із медичними богами з різним ритмом, часовими параметрами, зміною характеру рухової активності під контролем АТ та ЧСС ведуть до вдосконалювання моделей, за якими доцільно оптимізувати анаеробне фізичне навантаження в тренувальному процесі футболісток.

Нами було встановлено, що після завершення реабілітаційної програми з використанням анаеробних вправ у футболісток були зафіксовані достовірно високі темпи покращення функціонального стану систем кровообігу і зовнішнього дихання, а також стійкості до гіпоксії.

Висновок: експериментально доведено, що застосування систематичних вправ швидкісно-силового характеру у комплексній програмі фізичної реабілітації студенток-футболісток сприяє вірогідному покращенню їхнього фізичного здоров'я й працездатності, а також функціонального стану кардіореспіраторної системи й загальних адаптивних можливостей організму, відповідно до сучасних вимог футболу. Головний позитивний вплив реабілітаційних заходів полягає в істотному зниженні ступеню функціональної напруги в передзмагальному і змагальному періодах.

Література:

1. Костюкевич В. М. Теоретико-методичні аспекти програмування тренувального процесу спортсменів / В. М. Костюкевич // Актуальні проблеми фізичного виховання та методики спортивного тренування : збірник наукових праць. – Вінниця: ТОВ «Ландо ЛТД», 2016. – С. 138-142.
2. Мурза В.П. Фізична реабілітація : [навч. посібник] / В.П. Мурза. – К.: Орлан, 2004. – 599 с.
3. Мухін В.М. Фізична реабілітація : [підручник для вищих навчальних закладів фізичного виховання та спорту] / В.М. Мухін. – Київ : Олімпійська література, 2010. – 488 с.

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Сергієнко В. М.

*доктор наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання і спорту
Сумський державний університет
м. Суми, Україна*

Останнім часом, процес формування професійної підготовки майбутніх фахівців галузі фізичної культури і спорту, у своїй традиційній формі, не дозволяє у повному обсязі вирішити поставлені завдання. Тому, очевидна оптимізація у напрямку оновлення змісту компетентностей, з обов'язковим урахуванням сучасних вимог із наповненням нових, більш ефективних засобів і методів навчання та управління [1–4]. Це сприятиме вихованню всебічно гармонійної, фізично міцної особистості та фахівця у даній галузі. З появою на ринку освітніх послуг все нових спеціальних закладів, факультетів, випускаючих кафедр у роботодавців усе частіше виникає невизначеність щодо якісних характеристик прийнятих на

роботу випускників. Орієнтація на диплом, як свідчення певної якості фахівця фізичної культури і спорту, вже не відповідає сучасним вимогам, трапляється, спортсмен, який досяг високих результатів у спорті, не виправдовує себе в тренерській діяльності, тому роботодавці змушені витратити додаткові зусилля і час на «діагностику» фахівців, яких приймають у штат спортивних організацій. Практика ефективного управління організаціями спортивної галузі в ринкових умовах вимагає пильної уваги до відбору здібних фахівців. У ряді випадків необхідно досить багато часу, зусиль і засобів для пошуку необхідних фахівців спортивної сфери. Для сучасного спортивного менеджменту нерідко потрібні фахівці вузького профілю, або менеджери, які могли б швидко адаптуватися до особливостей ДЮСШ, відповідних федерацій, команд, клубів, технологій підготовки спортсменів [3, с. 66]. Пошук інформації про таких фахівців, перевірка її достовірності може поставити вимогу до відповідних засобів. Крім витрат і пошуку інформації про потенційних претендентів на вакансії, взаємодія працівника і роботодавця в трудовій сфері спортивної галузі супроводжується й іншими затратами часу, для останнього з оцінювання рівня здібностей і навичок та інших якісних характеристик уже працюючих співробітників. Професійна компетентність фахівців з фізичної культури і спорту, включає систему загальних і спеціальних психолого-педагогічних знань і вмінь, необхідних для ефективного здійснення освітньої діяльності та економіко-управлінських і правових компетентностей для проведення спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи з різними групами населення [4, с. 130]. Тому якість сформованості професійних компетенцій, необхідно здійснювати через об'єктивне оцінювання, яке повинно бути незалежно від самої системи освіти. Таке незалежне оцінювання можуть здійснювати роботодавці. Отже, виникає проблема, як об'єктивно оцінювати і контролювати якість підготовки випускника закладу вищої освіти, виконуючи вимоги професійного співтовариства

роботодавців. Критерії оцінки і система оцінювання цієї якості представлено в професійних стандартах, що визначають вимоги до змісту праці та рівнем кваліфікації та мають детальну характеристику вимог до результатів і якості виконання фахівцем своїх функцій у рамках конкретного виду спортивної галузі. Саме тому в даний час і впроваджується практика участі роботодавців у формуванні освітньо-професійних програм (ОПП) і включення їх до складу екзаменаційних комісій. У процесі підготовки фахівців із фізичної культури очевидна необхідність в розробці таких навчальних програм, які організують діяльність студентів в оволодінні знаннями і вміннями, що дають йому інформацію за змістом професійної діяльності [2, с. 24]. З цією метою викладачам важливо орієнтуватися в тому, які знання і з якою метою вони бажають сформулювати їх у майбутнього фахівця галузі фізичної культури і спорту. Важливу роль у цьому відіграє встановлення послідовності дій, як операційна, виконавська, оцінювальна, орієнтовна складові, знаходження способів підвищення мотивації до навчально-пізнавальної діяльності. Якщо студент не бачить виходу в рішенні тієї чи іншої ситуації, не бачить результатів своєї пізнавальної діяльності, тож знижується розвиваюча і мотивуюча функції навчання. Уміння фахівця фізичної культури і спорту компетентно вирішувати професійні завдання і кваліфіковано здійснювати професійну діяльність детермінована з прагненням до самовдосконалення, до організаційно-методичного та змістовно-технологічного забезпечення особистісного і професійного зростання. Це вимагає застосування в професійній діяльності сучасних педагогічних технологій, внутрішньої «рефлексії», уяви конкретної фізкультурно-оздоровчої системи. Параметрами сформованості професійних навичок і умінь фахівця є система послідовно здійснюваних дій за рішенням професійних завдань, заснованих на синтезі теоретичних і практичних знань.

Таким чином, головним критерієм професійної компетентності фахівця фізичної культури і спорту та освітньої діяльності закладів вищої освіти виступає належний рівень підготовленості випускників, їх раціональне поєднання теоретичних знань з умінням застосовувати їх на практиці, що визначає необхідність постійного пошуку ефективних форм і методів навчання, вдосконалення програм, навчальних планів, запровадження нових методик, також освітній процес обов'язково повинен здійснюватися у поєднанні теоретичної підготовки з практичною формою навчання.

Література:

1. Ажиппо О. Корольова М. Технологія формування управлінської компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2020. №. 5 (79). С. 5–11. DOI:10.15391/sns.v.2020-5.001

2. Гращенкова Ж.В. Шутеев В. В. Ленська О. В. Зміст професійної компетентності майбутніх бакалаврів із фізичної культури і спорту. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи* : зб. наук. праць. К. : Гельветика, 2020. Вип. 74. С. 23–26. DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series.5.2020.74.05>

3. Криштанович С. Процес формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту. *Нова педагогічна думка*. 2017. №3 (91). С. 65–71.

4. Павлюк Є. Павлюк А. Формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту як головний чинник успішної професійної діяльності. *Актуальні питання гуманітарних наук*: зб. наук. праць. Дрогобич : Гельветика, 2020. Вип. 27. Том 6. С. 130–133. DOI 10.24919/2308-4863.6/27.204632

ABOUT CUIAVIAN UNIVERSITY IN WŁOCŁAWEK

Cuiavian University in Włocławek (called CU for short) is a non-state-owned college founded in 1995 by the Włocławek Scholarly Association.

The CU offers courses at the bachelor's degree, master's degree and post-graduate levels in the following faculties: Administration, Economics, Pedagogics, National Defence, Vocational safety, Construction, Logistics, Transport, Nursing and Physiotherapy. Within each faculty course there are certain specialties. The College offers master's degree courses in Pedagogics. The Faculty of Pedagogics obtained accreditation from the National Accrediting Commission; the Faculty of Nursing was granted a positive evaluation from the National Accreditation Committee of Medical Education.

The College also offers a wide range of post graduate courses. The mission of CU is to provide its students with a comprehensive education in the field of humanities and economics, linguistics and computer science, based on modern programs designed by renown specialists. The College – apart from its educational activities – carries out a wide range of scientific research. Within almost fifteen years of its operations, Cuiavian University in Włocławek has hosted and organized more than 120 international and country-wide conferences, seminars, scientific sessions and open lectures.

Also, the College cooperates in fields of teaching and research with foreign schools, among others, with the Academy of Labour and Social Relations in Moscow, The University of Humanities in Smolensk, the Polish-French Community thanks to which the students have opportunities to hold practical trainings in the Polish Library in Paris, and also with 30 higher education institutions – members of the Pôle universitaire européen de Toulouse Midi-Pyrénées. In the academic year of 2002/2003 the College obtained the

first ERASMUS CHARTER, granted by the European Commission for years 2002-2013. Within the frames of this programme, the CU began cooperation with many higher education institutions from abroad: University College of Boras (Sweden), University of Cantabria (Spain), Ankara University (Turkey), Turiba Business School (Latvia), Universidade dos Azores (Portugal) and the Economic State University in Sofia (Bulgaria) to name just a few.

The CU takes part in the Leonardo da Vinci programme with Turkish partners and has also been actively involved in the SOCRATES LINGUA project. Another accomplished project was Books Like Acting under Grundtvig Funds in the years 2013-2015. Just recently the Academy was granted another ERASMUS CHARTER until 2020.

Students of the University of Cuiavian University in Włocławek are active members of the college's internal organizations: the Students' Council, The College Club of the Academic Sports Association, The Polish Students' Union, and in scientific circles available in all faculties.

The College has its own system of financial support for students. The CU rewards its best students and those taking part in social activities in favour of the CU with a wide range of scientific scholarships and the Rector's awards for excellent results in studies. They can also apply for social scholarships and the so-called emergency support.

The College has its own teaching base, among others, at 1 Plac Wolności., where there is the Rector's Office, and an auditorium hall for 350 attendants. Faculty of Economics as well as inter-faculty units: the Department of Foreign Languages, the Department of Computer Science and the Department of Physical Education own a building offering space of 2.874 m² (Collegium Minus), with classrooms, laboratories (a modern, multimedia classroom for foreign language studies, a chemical laboratory), five computer labs and food

and beverage facilities for students. In 2001 a new six-floor building (Collegium Novum) covering a total working space of 4.000m² was put into operation for teaching and research purposes. The venue meets all technical standards of the higher education level. In the building there are modern classrooms and conference halls equipped with air-conditioning system, audio-video and a computer networks.

Cuiavian University in Włocławek serves also as a cultural and advisory centre. The CU runs a wide range of cultural activities (European Nights, shows of musical groups, choirs, exhibitions of artists etc.). In the academic year of 2000/2001 the College set up the Regional Centre of Language Certification enabling its students to obtain language qualifications at the international level.

The University also organizes numerous conferences, scientific seminars and open lectures covering a wide range of subjects. These are not only aimed at students but also at all individuals who want to improve their knowledge of various subjects.

The activities of the Open University should also be mentioned here, as the 60+ citizens of the region are attracted to many courses which are tailored for their needs and expectations. There are over 1800 members of the Open University right now.

The Main Library

In the central building (located in Plac Wolności) one can find a new seat of the Main Library of the CU, which houses the impressive collection of books of over 60,000 volumes. The library has access to electronic databases and e-book services. The Main Library operates in a modern system of barcodes with the SOWA computer program, and has its own book collection available online.

The Main Library of the Cuiavian University in Włocławek is the unit supporting the whole School, fulfilling its research, teaching and service tasks. Apart from students and teaching staff of KSW, the Library can also be used by students from other higher education

institutions, members of the Scholarly Association of Włocławek, as well as individuals studying and improving their skills and qualifications, who are not related to the School.

Since the very beginning the Library has been using the same computer system, known as the System of Informative Service of the Library SOWA. Thanks to that system, all the resources have been computerised and the book loan system has been implemented. The system uses bar codes aimed at identifying books and individuals, helps prevent all sorts of mistakes and accelerates the service process.

It should be stressed that the Library's books collection grows rapidly. At present, it totals 52 200 volumes. Apart from books and periodicals (permanent subscription to 91 titles) there is also data stored on optical carriers – CD-ROMs, which is an invaluable information source. The Library is technically prepared to make this material available through computers equipped with CD scanners. Also, printing option is available.

In the reading room students can also research information through the largest information source, i.e. the Internet, free of charge. The linked website of the Library was specially prepared to make research available in the Library's own catalogue, as well as in catalogues of other Libraries. Additionally, this website provides readers with information on novelties recently acquired by the Library.

A very important step in the Library development was the introduction of the Library's own catalogue onto the Internet. What's more, since June 2003, the catalogue of periodicals has been available on the website.

In order to improve the efficiency of book searching by the School's students, compulsory library trainings were introduced for the 1st-year students, starting from the academic year of 2000/2001.

As regards interlibrary loans, the Main Library of KSW collaborates with libraries of public and non-public, higher education institutions, pedagogical and public libraries.

Staff of the Main Library of KSW participate in meetings of non public, higher education institution's librarians, organized each year and aimed at exchanging experience and encouraging the implementation of new solutions in libraries.

The Publishing House

At the beginning of 1997 the College launched a wide range of publishing activities. Books edited by the CU include both books and publishing series for library use. Publishing series for library use published by the CU include: Scientific Diaries, Scientific Debuts and Open Lectures. Twice a year the College publishes „Vladislavia. The Term Paper”. So far the College has published more than 200 publications from many branches of science.

The Publishing House of KSW in Włocławek has been in existence since 1997. Its main objective is to present scientific output of the School. There are textbooks published for students, conferences and scientific seminar materials, publications presenting results of research works, collective works and monographs. Each year Publishing Council, consisting of representatives of all faculties at the School, establishes a publishing schedule. Publications are edited by experienced editors from School and a Publishing House „Lega” of Włocławek Scholarly Association. Within six years over 90 titles have been published. All books as well as periodicals are submitted for publication after positive reviews from authorities outside the KSW. Apart from books, the School also publishes its own periodical series: „Scientific Journals of WSHE” and „Scientific Debuts of WSHE”. The content of volumes is prepared by scientific editors and editing boards of both „Journals” and „Debuts”. Within „Scientific Journals”, which appeared in eleven issues, materials

prepared by academic teachers from the WSHE were published, from other higher education institutions as well as institutions co-operating with the School.

Materials to be published in Journals are gathered and published in separate volumes within fields represented by individual faculties. As regards „Scientific Debuts”, within this publication articles and materials of younger scientific workers (assistants), students and graduates are presented. Also diploma and master’s theses of WSHE students can be published therein. The other, newest publishing series launched in December 2002, is the publication „Open Lectures”. It aims to publish a separate brochure of lectures and presentations of famous and respectable representatives of different scientific fields, who were invited to lecture at the School. WSHE and its Publishing House particularly promote the publication of textbooks for students, enabling them to follow concepts presented to them by the teaching staff of the School. WSHE organizes many conferences and scientific seminars all year long.

The results of some of them are also presented in publications, being the source of additional information for students or useful in other ways for other readers. Since 1997 a Semester Journal of the Cuiavian University in Wloclawek „VLADISLAVIA” has been published twice a year – in February and November.

Academic Sports Association

The School Club of Academic Sports Association at the Cuiavian University in Wloclawek was set up on February 10th, 1999. The club was entered into the register of physical culture and sports associations.

The club was established in order to facilitate students’ development of their interests in sports, improve their fitness, create new habits and trends favouring good health and correct physical and psychical development. One of the main objectives of the Club was to

encourage students to continuously practice sports and other recreational activities.

The Club has 101 members. Both male and female students can attend sports and recreational classes in the following sections:

- Football
- Basketball for men
- Volleyball for women and men
- Rowing for men
- Table tennis for women and men

Scientific Associations

Scientific clubs at all faculties of the School are an important factor of scientific development of KSW. They gather students interested in developing their knowledge in a given field and gaining experience in the framework of performed research projects. Members of scientific clubs take part in, among others, scientific trips as well as organize conferences and seminars.

Scientific clubs active at KSW:

- Faculty of Administration – Scientific Club „RES PUBLICA”
- Faculty of Economics – Scientific Club of Economists – tutors – dr Henryk Stepień, Anna Strzelecka
- Faculty of Environment Protection – Scientific Club of Young Ecologists – tutor – Halina Bugajska
- Faculty of Pedagogics – Scientific Club of Pedagogues – tutor – dr Urszula Kempieńska

The Student Self-Government

The Self Government of the Cuiavian University in Włocławek consists of students elected in common elections within their faculties. Students create their Self Governments at individual faculties which deal with particular problems of each faculty and are

responsible for gathering students' ideas and implementing them further. Members of The Students' Self Government are elected from members of Self Governments at faculties. The Self Government at School is responsible for co-ordination and supervision of the Self Governments at faculties, it also co-operates with Rector and teaching staff at the School. Such a structure enables the students and staff to organise students life, trips of all kinds or scientific projects.

The School's Self Government deals with the following issues:

- Promotion of the School in the voivodship, in co-operation with individual Councils of Students' Self Government of KSW
- Creation of Student Clubs under the auspices of KSW
- Organisation of scientific and tourist trips
- Organisation of Scientific Clubs and Discussion Clubs
- Organisation of student parties (Freshman Day, Juwenalia)
- Collaborates with the Great Orchestra of Christmas Aid, as well as takes part in other charity actions
- Co-operates with MONSSUN Association (Interacademic, Poland-wide Independent Association of Non Public Higher Education Institutions), as well as with self governments of other academic institutions
- Co-operates with AZS KSW
- Enters into co-operation with other foreign, higher education institutions and students
- Organizes scientific and thematic conferences
- Co-organizes an action „Accommodation for a student”

CENTER FOR UKRAINIAN AND EUROPEAN SCIENTIFIC COOPERATION

Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation is a non-governmental organization that was founded in 2010 in Odessa. Up to 2017 the organization was called “European Center for Scientific Development”. It was established by staff members of the Department of International Law of the National University “Odessa Law Academy” and other public organization “Center for International Law and Justice” in order to ensure the development of international law science in Ukraine through organizing different scientific events both for scientific legal community of Ukraine and for students-lawyers. The organisation of scientific events in Odessa devoted to studying the problems of international law and practice of the European Court of Human Rights, as well as arrangement of study visits for young lawyers of Ukraine to international and European institutions across the European Union, which numbered 27 member countries at that time, were the main directions of activities of the European Center for Scientific Development.

Since 2010, the International Law School on Sea Law was held annually in Odessa under the aegis of the European Center for Scientific Research and the Center for International Law and Justice, which was attended not only by the representatives of Ukrainian law schools but also by postgraduate students from different European countries among which are the Republic of Turkey, the Republic of Poland, the Swiss Confederation, the Portuguese Republic, Romania, the Republic of Bulgaria. Representatives of leading international and Ukrainian law firms specializing in international maritime law as well as teachers of domestic and foreign higher education institutions were involved as school coaches.

From 2010 to 2013, the European Center for Scientific Research together with the Center for International Law and Justice annually were organizing from 2 to 5 study visits for young lawyers of Ukraine to the European Union countries, whose purpose was not only to demonstrate the organization and operation of international institutions, but also to acquire new knowledge, compare the legal systems of different states and the level of legal culture of the population of foreign countries. Thanks to efforts of the representatives of the European Center for Scientific Development, active students, postgraduate students, young lecturers of Ukrainian visited such international institutions as the European Parliament (Brussels), the International Criminal Court (the Hague), the International Tribunal for the Law of the Sea (Hamburg), the UNESCO offices (Paris, Venice), the Food and Agriculture Organization (FAO) of the United Nations (Rome), the International Organization for the Advancement of Law (IDLO) (Rome), the United Nations European Headquarters (Palace of Nations) (Geneva), the Danube Commission (Budapest), the International Court of Justice (the Hague), European Court of Human Rights (Strasbourg). Law Faculty of Zaporizhzhia National University was a reliable partner for the European Center for Scientific Research during these years, within mutual cooperation two institutional visits were organized for 80 students of this faculty in 2011 and 2012.

From 2013 to 2015, the European Center for Scientific Research, due to the difficult political and economic situation in Ukraine and military actions in the Donbas, was not active in view of the loss of the authority of international public law, especially during 2014-2015 (for example, guarantors ignored the provisions of the Budapest Memorandum when Ukraine was a victim of a hostile act (Memorandum on Security Assurance in connection with the accession of Ukraine to the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons)).

Since 2016 heads of the European Center for Scientific Development have begun active collaboration with the representatives of the Department of Constitutional Law and Comparative Law of SHEI “Uzhhorod National University”, as well as with the Institute of State and Law of the European Countries,

which, among the first in Ukraine, began to provide practical assistance to Ukrainian scientists contributing to participation in international scientific conferences that took place in the territory adjacent to the Transcarpathia region of states (in the Slovak Republic, the Republic of Poland, Hungary, Romania).

In 2017 the board of the European Center for Scientific Development decided to rename the organizations in the Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation and relocate the head office from Odessa to Uzhhorod and simultaneously open of branches in Odessa, Zaporizhzhia and Kherson. It happened in view of the new vector of the Ministry of Education and Science of Ukraine in ensuring the integration of Ukrainian scientists and teachers in the European educational and scientific space, the lack of adequate state funding for this activity and the interest of academics and teachers in the need to participate in scientific events taking place in the European Union in order to obtain the academic title of associate professor or professor. Bielov Dmytro Mykolaiovych, Full Professor, Professor at the Department of Constitutional Law and Justice of SHEI “Uzhhorod National University” who has a considerable experience in various European scientific and educational projects, was appointed to the position of head of the organization.

Today, the priority areas of the Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation are the assistance for scientists of Ukraine in participation in international scientific conferences and scientific and pedagogical internships taking place in the European Union countries, studying the experience of higher education institutions and subjects of public administration in the field of education and science of the EU countries on the organization of educational process in higher schools and on scientific activity. An important direction of the activity of the Center for Ukrainian and European scientific cooperation is also the organization of institutional visits for domestic students, postgraduates, young scientists in order they study the best achievements of the European Union countries in the field of education and science as well as in the field of state building in general.

EUROPEAN-EXPERIENCE: THE REPUBLIC OF POLAND

1. Key features of the Education System

Since the political transformation (the collapse of the communist regime) in 1989, the Polish education system has undergone profound changes in nearly all of its aspects including the structure, organization, management and the core curriculum. As a result it has developed some specific features which can be described as follows:

Combination of centralized governance (i.e. laws/ regulations for which the Minister of Education and the Minister of Science and Higher Education are responsible) and decentralization of school administration (for which local authorities are responsible);

System of external examinations carried out at the end of education in particular types of schools. Pupils of lower secondary school (and new type single structure schools – 8-year primary schools) are obliged to take these examinations, but for graduates of upper secondary schools they are optional. However, all the students willing to continue their education at the tertiary level have to take their upper secondary leaving exam called egzamin maturalny. Both exams are high stake ones having strong influence on the choice of student's educational path;

Specific definition of the status of teachers. The teaching profession is regulated by separate legislation (the Teacher's Charter) which defines rules of admission, duties, remuneration and dismissal of teachers and their career path;

Domination of the public education sector over private. In school education the number of public schools and students attending them greatly outweighs the number of non-public schools and their pupils. In higher education system the majority of students is also enrolled in public HEIs.

Structural reform in 2017

Educational reform in Poland is being implemented since the beginning of 2017. Its main goal is to offer students a solid background of general education required for further personal development and the needs of contemporary labour market.

The key elements of the reform are as follows:

change in the school structure: introduction of a long, 8-year primary school, 4-year general and 5-year technical upper-secondary school

an obligation for 6 year olds to attend one year of pre-primary education in order to acquire basic skills before they start school at 7; (this education, as it is the case for the school education, is financed from the general subvention from the State budget)

provision of textbooks free of charge

strengthening secondary education – both general and vocational -through the extension of secondary programmes by one year (see point 1)

introduction of 3-year sectoral vocational learning (to obtain a professional qualification) with a possibility to continue education for further 2 years at the second stage of sectoral vocational school in order to upgrade qualifications and to prepare for the matriculation exam

promotion of dual vocational training in cooperation with the business sector

extending the participation of employers in co-financing of vocational education through the establishment of the Fund for Vocational Education Development.

The reform will be implemented between 1 September 2017 and the school year 2022/23. On the 1 September 2017 pupils graduating from year 6 of the primary school become pupils of grade 7. At the same time gimnazja (lower secondary schools) will be gradually phased out. In the school year 2018/19 gimnazja will cease to operate as the last cohort of pupils will graduate.

The new structure includes:

8-year primary school

4-year general upper secondary school

5-year technical upper secondary school

Stage I 3-year sectoral vocational school

3-year special school preparing for employment

Stage II 2-year sectoral vocational school

Post-secondary school.

The restructuring takes place on the basis of an act of 14 December 2016 “Law on School Education” and an act “Legislation introducing the Act – Law on School Education”.

Stage I sectoral vocational school has been introduced since September 2017, and introduction of Stage II sectoral vocational school is scheduled for the school year 2020/21.

In the following text we refer to two different structures of the school education system (old and new which was initiated in September 2017).

Compulsory education

In the old structure full-time compulsory education lasts for 10 years and comprises the last year of pre-school education, 6 years of primary school education and 3 years of lower secondary school education. Starting 2017 a new structure of school education is being implemented in which full-time compulsory education will last for 9 years (the last year of pre-school education and 8 years of primary school education).

In the Polish educational system full-time compulsory education and part-time compulsory education are defined:

Full-time compulsory education (obligation to attend primary and lower secondary school- old structure, and primary school – new structure) applies to pupils aged 7-16 years (7-15 in the new structure)

Part-time compulsory education (obligation to be in education) concerns pupils aged 16-18 (15-18 in the new structure) and it may

take place either in school settings (a student attends upper secondary school) or in non-school settings (e.g. a student follows vocational training offered by employers).

2. Stages of the Education System

ECEC

Institutions for children aged 0-3 years:

crèche (żłobek)

kids club (klub dziecięcy).

Attending a crèche is not obligatory, crèches are not a part of education system as they are supervised by the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Institutions for children aged 3-6 years:

pre-school (przedszkole)

pre-school class in a primary school (oddział przedszkolny w szkole podstawowej)

pre-school unit (zespół wychowania przedszkolnego)

pre-school centre (punkt przedszkolny).

Pre-schools are optional for 3, 4 and 5-year-old children and obligatory for 6-year-olds. Every 3-, 4- and 5-year old has an entitlement to a place in a pre-primary setting.

As of the school year 2016/17 compulsory education in grade one of primary school starts at the age of 7. Parents of 6-year olds have a choice – they can enroll their children in the first grade of primary school or keep them in a pre-school institution.

Primary education

Old structure

6-year primary school (szkoła podstawowa) was compulsory for all pupils who are usually aged 6/7-13.

It included two stages:

grades 1-3 (early school education)

grades 4-6 where teaching is done by subject.

A compulsory external exam at the end of grade 6 of primary education is cancelled due to the introduction of the new structure.

New structure (single structure education ISCED 1+ISCED 2)
8-year primary school (single structure education) is compulsory for all pupils who are usually aged 6/7-15.

It includes two stages:

grades 1-3 (early school education)

grades 4-8 where teaching is done by subject.

At the end of grade 8 of primary school pupils will take a compulsory external exam and its results will influence admission to secondary schools.

Lower and upper secondary education

Old structure. Lower secondary school

3-year gimnazjum for students aged 13-16 is another stage of compulsory education. At the end of lower secondary school pupils take a compulsory external exam and its results influence admission to upper secondary schools.

Starting in 2017 the 3-year gimnazjum (lower secondary school) is being phased out. Pupils graduating from the 6th grade of primary school become pupils of grade 7 in a new 8-year primary school.

Old structure. Upper secondary school

Although this stage of education is not compulsory (or in fact compulsory part time up to the age of 18) a vast majority of students continues education in upper secondary schools.

In the old structure there are three types of upper secondary schools:

3-year general upper secondary school (liceum ogólnokształcące)

4-year technical upper secondary school (technikum)

3-year basic vocational school (zasadnicza szkoła zawodowa) (already replaced by stage I 3-year sectoral vocational school (szkoła branżowa I stopnia).

Pupils attend upper secondary schools at the age of 16-19 (16-20 years in case of the technical upper secondary school).

New structure

New structure is being introduced gradually starting in 2019/20 to be completed in 2023/24.

The level of lower secondary school (ISCED 2) will be included in a single structure called an 8-year primary school.

The new reformed structure of upper secondary education (ISCED 3) envisages the following types of schools:

4-year general secondary school (liceum ogólnokształcące)

5-year technical secondary school (technikum)

stage I 3-year sectoral vocational school (szkoła branżowa I stopnia)

stage II 2-year sectoral vocational school (szkoła branżowa II stopnia).

Examinations

Students of vocational schools – sectoral vocational schools and technical upper secondary schools – may take exams confirming vocational qualifications in a given occupation during the course of study or upon completion of school to receive a diploma confirming their vocational qualifications.

Graduates of general upper secondary schools and technical upper secondary schools may take the external upper secondary school leaving examination (egzamin maturalny) to obtain the Matura certificate, which gives access to higher education.

Post-secondary non-tertiary education

Post-secondary education is considered to be a part of secondary education. Post-secondary schools (szkoła policealna) are intended for graduates of general upper secondary schools who wish to obtain a diploma confirming vocational qualifications.

The schools offer courses lasting from 1 to 2.5 years. The students of post-secondary schools and students of sectoral vocational schools and technical upper secondary schools take vocational exams of the same type.

Post-secondary schools will continue their functioning within the new structure of school education.

Higher education

There are two types of Higher Education Institutions:

university-type (uczelnia akademicka)

non-university-type (uczelnia zawodowa).

They both offer first- and second-cycle programmes as well as long-cycle Master's degree programmes while only university-type HEIs can offer third-cycle programmes (doctoral studies) and are authorized to award doctoral degrees.

Studies are organized in the form of full-time (studia stacjonarne) or part-time (studia niestacjonarne) programmes.

First-cycle programmes lead to two types of degrees:

licencjat (equivalent of Bachelor's degree) – 3-4 year programmes

inżynier (equivalent of Bachelor's degree) – 3.5-4 year programmes.

Holders of the Bachelor's degree can enter second-cycle programmes, which take 1.5-2 years depending on the area of study.

Only several fields of study offer long-cycle Master's degree programmes that last for 4-6 years. First-cycle, second-cycle and long-cycle Master's programmes end with a diploma examination and students who have passed it are granted a relevant degree.

The Master's degree (magister or its equivalent) entitles its holder to practice a given profession and provides access to third-cycle studies. They are organised in HEIs or research and development institutions other than HEIs and last for 3-4 years.

Colleges of social work

These institutions operate in the framework of school education system (not the higher education system) offering education at tertiary level (short-cycle higher education).

Adult education

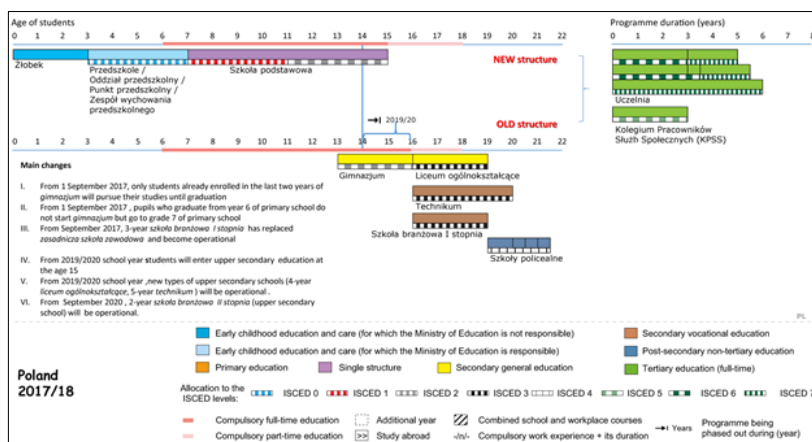
Adult education is open to adults who wish to complete school education on primary and secondary level or acquire new vocational qualifications and skills for professional or personal reasons.

It is organised, in school and non-school settings, by:

- continuing education institutions
- practical training institutions
- in-service training centres
- HEIs as non-degree postgraduate programmes.

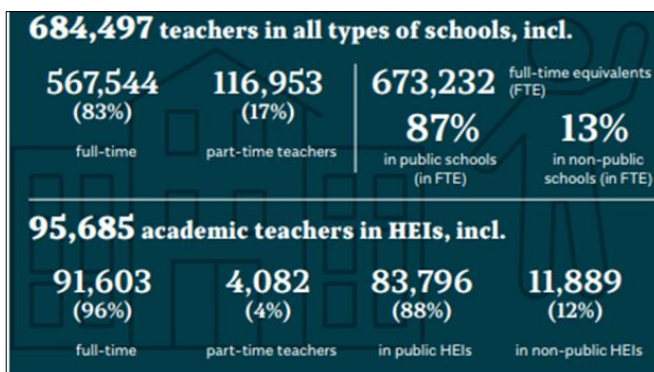
Training is offered also to the unemployed and to certain categories of people searching for a job.

3. Structure of the National Education System

THE SYSTEM OF EDUCATION IN POLAND: ACADEMIC STAFF

Polish legislation makes a distinction between teachers working in the school education system, which comprises early childhood and school education and adult education provided in school settings and other educational institutions, and academic teachers, i.e. those working in the higher education system. Separate regulations and different arrangements are in place for school education teachers and academic teachers.

Academic staff are divided in the national legislation into research-andteaching staff, research staff, teaching staff, and qualified librarians and qualified scientific documentation and information staff. Only research-andteaching staff and teaching staff are statutorily required to teach students.

1. Initial Training, Required Qualifications and In-Service Training

Unlike for school education teachers, no initial training requirements or paths are specified in the legislation for academic

staff and no teaching qualification is required to become an academic teacher. Initial training paths for prospective academic teachers are determined by qualification requirements laid down by law for individual positions within the categories of academic staff mentioned above.

Position	Qualification required
RESEARCH-AND-TEACHING STAFF	
» Full Professor	» Title of professor
» Associate Professor	» Title of professor or a postdoctoral degree
» Visiting Professor	» Title of professor or a postdoctoral degree
» Assistant Professor	» At least a doctoral degree
» Assistant	» At least a Master's degree or equivalent
TEACHING STAFF	
» Senior Lecturer] A Master's degree or an equivalent degree
» Lecturer	
» Foreign Language Teacher and Instructor	

Pursuant to the legislation, the position of Associate Professor or Visiting Professor may also be taken by an academic with a doctoral degree obtained in Poland or abroad who has led research teams in another country for at least five years and has significant research achievements. The statutes of an HEI may set additional criteria for research-and-teaching and / or teaching staff.

Only teaching staff are explicitly required by law to upgrade their professional skills. HEIs lay down detailed arrangements for continuing professional development of staff in their internal regulations.

2. Conditions of Service

Academic teachers in public HEIs are recruited through an open competition procedure in case their working time exceeds 50% of the statutory working time. Competition procedures are set out in internal regulations of an HEI. Recruitment arrangements in non-public HEIs are laid down in their internal regulations.

Like school education teachers, academic teachers are employed on the basis of either an employment contract, concluded for a definite or indefinite period, or an appointment. The latter is a kind of tenure providing greater legal protection, available only to academic teachers who hold the title of professor and are employed in a given HEI on a full-time basis.

The working time of academic teachers in a public HEI is determined by their teaching, research and organisational duties. The types of teaching activities counted towards the teaching load are specified by the Senate of an HEI, and detailed job descriptions and the corresponding load for a teacher is determined by the head of a basic organisational unit. Pursuant to the national legislation, the annual teaching load ranges:

- between 120 and 240 hours for research-and-teaching staff;
- between 240 and 360 hours for teaching staff, except for language teachers and instructors;
- between 300 and 540 hours for language teachers, instructors and equivalent positions.

A non-public HEI may define a different teaching load for its academic staff.

Academic teachers are entitled to holiday leave of 36 working days per year. The holiday entitlement of a part-time teacher is reduced proportionally to the mode of employment. A teacher preparing a doctoral dissertation is entitled to paid sabbatical leave of up to 3 months. With the Rector's consent, teachers may take unpaid sabbatical leave. Those who hold at least a doctoral degree may be

granted, every 7 years, a paid sabbatical leave of up to 1 year for conducting research outside their home HEI. Full-time teachers who have worked for at least 5 years and have a medical certificate are entitled to paid health leave (for up to 1 year in total during the entire employment period).

Aside from special retirement arrangements for academic staff born before 31 December 1948, teachers may retire in accordance with the general rules laid down in legislation, i.e. at the age of 60 for women and at the age of 65 for men, but they normally work longer. A teacher who is entitled to retire may be re-employed to take the same position in a given HEI without a competition procedure.

The salary of an academic teacher in a public HEI consists of the basic pay, determined by the position held, and allowances, including a function-related allowance, a length-of-service allowance, and special allowances (for an extended range of responsibilities, additional tasks, conditions of work, etc.). Teachers receive additional payment for assignments such as participation in a student admissions board, supervision of student practical placements, supervision and reviews in the process leading to the award of a doctoral or postdoctoral degree or a professorial title, etc. The minimum monthly rates of the basic pay, allowances, overtime pay and bonuses are laid down in the national legislation.

Remuneration arrangements for academic teachers in non-public HEIs are laid down in their internal regulations. The level of the salary is normally negotiated between individual teachers and the founder of an HEI or a body specified in its internal regulations.

3. Assessment and Promotion

Pursuant to the legislation, performance appraisal should be carried out by a body specified in the statutes of an HEI at least every four years and, where appropriate, at the request of the head of the unit where the teacher works.

It covers, in particular, the performance of statutory duties, including teaching duties, and the observance of intellectual and industrial property rights by the teacher. It should take into consideration student course evaluation. The Rector may terminate the employment relationship with an appointed teacher after one assessment ending with a negative outcome and terminates the employment relationship with a teacher who has received two consecutive negative assessments. Detailed assessment procedures and criteria are laid down in the statutes of an HEI.

A distinction is made in an academic career between degrees / titles (a Master's degree, doctoral and postdoctoral degrees and the title of professor) and positions (see above). Teachers holding or acquiring the required degree or title may be promoted to a higher position. The national legislation lays down the requirements for the award of degrees / titles and, as explained above, the minimum level of qualifications required for each position. Detailed criteria for promotion to individual positions are set by individual HEIs in their internal regulations.

THE SYSTEM OF EDUCATION IN POLAND: QUALITY ASSURANCE

1. External quality assurance

External quality assurance comprises the following processes:

- initial institutional accreditation: assessment of applications for, and the granting of, permits or licences to establish non-public higher education institutions;
- initial programme accreditation: assessment of applications for, and the granting of, authorisations to establish and provide programmes in any field of study, as well as additional accreditation of new programmes in the fields of nursing and midwifery;
- periodic programme accreditation: accreditation of programmes in all fields of study and, additionally, of programmes in the fields of nursing and midwifery.

Initial institutional accreditation is mandatory for non-public higher education institutions (HEIs) to operate. Initial programme accreditation is required for both public and non-public HEIs to provide a programme in any field in cases extending beyond their curricular autonomy (see Section 8.4, Higher Education, Curriculum), and for all new programmes in the fields of nursing and midwifery. Periodic programme accreditation is mandatory for all programmes in all public and non-public HEIs and additional field-specific accreditation for programmes in nursing and midwifery. Initial and periodic programme accreditation covers only first-, second- and long-cycle programmes. There are no national arrangements for accreditation of third-cycle programmes.

The responsibility for initial institutional accreditation and initial and periodic accreditation of programmes in all fields of study is shared between the Minister of Science and Higher Education and the Polish Accreditation Committee (PAC). The Minister grants and withdraws operating permits for non-public HEIs as well as grants, suspends, re-grants and withdraws authorisations for HEIs to provide programmes as part of initial accreditation. PAC conducts evaluations as part of initial institutional and programme accreditation which provide the basis for the Minister's decisions, and conducts periodic

programme evaluations and takes related accreditation decisions. Initial and periodic accreditation of nursing and midwifery programmes involves the Minister of Health, who grants and withdraws accreditation, and the National Accreditation Council for Schools of Nursing and Midwifery (NACSN&M), which conducts evaluations as part of the accreditation process.

PAC is a full member of the European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA) and is included in the European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR).

Initial institutional and programme accreditation

Evaluations as part of initial institutional and programme accreditation are usually combined as non-public HEIs to be established also apply for an authorisation to provide (a) programme(s). Thus, the criteria used by PAC cover programmes, organisational arrangements and facilities. The Minister of Science and Higher Education grants or refuses an operating permit and / or an authorisation to provide a programme. For programmes in the fields of medicine, dentistry and pharmacy, the Minister also obligatorily consults the Minister of Health as these are programmes for regulated professions (see also Section 7.4, Higher Education, Curriculum). An operating permit is granted for an indefinite period. All newly accredited programmes are subject to periodic accreditation as scheduled by PAC.

The NACSN&M assesses the extent to which new programmes in the fields of nursing and midwifery and the organisational units of HEIs which intend to establish them comply with the national standards laid down by legislation (see also Section 8.4). Evaluation is based on the same criteria as for periodic programme accreditation (see below). Where granted by the Minister of Health, accreditation is valid for 3 or 5 years, depending on evaluation findings.

Periodic programme accreditation

All programmes

Programmes are evaluated by PAC against eight criteria, reflecting, where appropriate, the specificity of academically- and practically-oriented programmes.

The frequency of evaluations depends on the outcome of the previous evaluation. PAC gives four quality ratings: outstanding, positive, conditional and negative. Unless there are circumstances justifying an earlier evaluation, a programme is re-evaluated after 8 years in the case of a previous outstanding rating and after 6 years in the case of a previous positive rating. Where a programme has received a conditional rating, PAC defines the timeframe for a follow-up evaluation on an individual basis (usually one year). Programmes which have received one of these ratings are automatically considered accredited. Where an evaluation ends with a negative outcome, the Minister of Science and Higher Education may suspend or withdraw the authorisation to provide a given programme.

Programmes in the fields of nursing and midwifery

Evaluations are conducted every 3 or 5 years, depending on the validity period of the previous accreditation decision. They are based on four blocks of criteria, integrating the national standards, which concern curricula, teaching staff, learning and teaching facilities, and internal quality assurance. Accreditation for a period longer than 3 years is awarded to units which comply with several additional criteria in each of the four blocks (e.g. a modular structure of the programme and provisions for international cooperation).

2. Internal quality assurance

The legislation requires that HEIs have in place a quality assurance system and regularly evaluate and improve the quality of education, with special regard to the needs of the socio-economic environment and the monitoring of graduate careers. It also lays down general rules for teacher appraisal (see Section 11.2.3, Academic Teachers, Assessment and Promotion). Detailed arrangements are adopted by individual HEIs in their internal regulations. Internal quality assurance is one of the elements addressed in external evaluation / accreditation.

Periodic programme evaluation criteria	
Academically-oriented programmes	Practically-oriented programmes
1. Concept of education and its coherence with the mission and strategy of the HEI (concept of education; research related to the programme concerned; learning outcomes)	1. Concept of education and its coherence with the mission and strategy of the HEI (concept of education; development work in relevant areas; learning outcomes)
2. Curriculum and potential for achieving intended learning outcomes (contents; teaching and learning methods; effectiveness in achieving intended learning outcomes; student admission, progression and graduation; recognition and validation of learning outcomes)	2. Curriculum and potential for achieving intended learning outcomes (contents; teaching and learning methods; effectiveness in achieving intended learning outcomes; student admission, progression and graduation; recognition and validation of learning outcomes)
3. Effectiveness of the internal quality assurance system (programme design, approval, monitoring and review; public access to information)	3. Effectiveness of the internal quality assurance system (programme design, approval, monitoring and review; public access to information)
4. Staff involved in teaching (number, research achievements and teaching competence; course assignment; staff development)	4. Staff involved in teaching (number, research achievements, professional experience gained outside higher education and teaching competence; course assignment; staff development)
5. Collaboration with the socio-economic environment in the education process	5. Collaboration with the socio-economic environment in the education process
6. Internationalisation of the education process	6. Internationalisation of the education process
7. Infrastructure used in the education process (teaching / learning and research facilities; library, information and teaching / learning resources; infrastructure development)	7. Infrastructure used in the education process (teaching / learning facilities and practical training facilities; library, information and teaching / learning resources; infrastructure development)
8. Student services and support in the process of learning and achieving learning outcomes (effectiveness of services and support; incentives for students to achieve learning outcomes; development and improvement of the support and incentive system)	8. Student services and support in the process of learning and achieving learning outcomes (effectiveness of services and support; incentives for students to achieve learning outcomes; development and improvement of the support and incentive system)

References

1. Ministry of National Education. URL: en.men.gov.pl
2. Ministry of Science and Higher Education.
URL: www.nauka.gov.pl/en
3. General Council for Science and Higher Education.
URL: www.rgnisw.nauka.gov.pl (in Polish only)
4. Polish Accreditation Committee. URL: www.pka.edu.pl/en
5. Foundation for the Development of the Education System.
URL: www.frse.org.pl/en
6. Polish National Agency for Academic Exchange.
URL: nawa.gov.pl/en
7. National Representation of Doctoral Students.
URL: krd.edu.pl (in Polish only)
8. Degrees and Titles Committee. URL: www.ck.gov.pl
(in Polish only)
9. Eurydice National Education Systems/ Poland. URL:
eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/poland_en
10. Kujawska Szkoła Wyższa we Włocławku.
URL: ksw.wloclawek.pl/
11. The System of Education in Poland 2018 / Polish Eurydice
Unit in consultation with experts from the Ministry of National
Education and the Ministry of Science and Higher Education.
Warsaw: Foundation for the Development of the Education System,
2018. 126 p.
12. Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation.
URL: <http://cuesc.org.ua>

NOTES

NOTES

NOTES

Scientific and pedagogic internship «Optimization of the training process
of future specialists in physical culture and sports»

February 15 – March 26, 2021

Izdevniecība «Baltija Publishing»
Valdeķu iela 62 – 156, Rīga, LV-1058

Iespiests tipogrāfijā SIA «Izdevniecība «Baltija Publishing»
Parakstīts iespiešanai: 2021. gada 31. marts
Tirāža 100 eks.